

Adó Hírlevél

A 2010. január 1-től módosuló Áfa törvény

5/2009

Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásának egyik hozománya: az általános forgalmi adótörvényünknek teljes mértékben harmonizálnak kell lennie a Közösség hozzáadott értékadó szabályozásáért felelős Uniós Irányelvvel (2006/112/EK). S habár ezzel a szabállyal már akkor is szinte minden gazdasági szereplő tisztában volt, a 2004. május 1-el hatályba lépő törvénymódosítás mégis számos vállalkozás adógyakorlatában okozott rövidebb – hosszabb átmeneti nehézséget. Időközben - 2008. január 12-én - egy módosító irányelv került elfogadásra, amely jövőre alapjaiban változtatja meg az Irányelv szolgáltatások teljesítési helyére vonatkozó rendelkezéseit. Az új / módosított szabályokat a tagállamoknak több lépésben (először 2010. január 1-ig) kell átvenniük, amely alól így Magyarország sem lehet kivétel. Jelen hírlevelünk célja, hogy felkészülésüket elősegítendő bemutassuk Önöknek azokat a törvényi változásokat, amelyek jelentőségükben leginkább az EU csatlakozás miatti módosításokhoz hasonlíthatók.

A szolgáltatások teljesítési helyére vonatkozó új szabályok

Főszabály

Az Áfa törvény 2010. január 1-ei módosítása értelmében már a teljesítési hely meghatározására vonatkozó főszabály is eltérő lesz annak függvényében, hogy a szolgáltatás címzettje adóalany, vagy nem adóalany (természetes személy). Főszabály szerint ugyanis a teljesítési hely:

- adóalany megrendelő esetében: a megrendelő székhelye, telephelye;
- nem adóalany megrendelő esetében: a szolgáltatást nyújtó székhelye, telephelye

Természetesen – mint azt korábban már megszokhattuk – továbbra is számos kivétel szabály marad rendszerben. Azonban a törvény jelenlegi változatához képest a kivételek között szerepeltetett szolgáltatások közül egyesek kikerültek (illetve újak lettek beemelve), míg egyes kivételszabályokat csak nem adóalany megrendelők esetében kell alkalmazni.

Kivételek

Más nevében és javára eljáró közvetítő által nyújtott szolgáltatások

Az első kivételszabály a más nevében és javára eljáró közvetítő nem adóalany részére nyújtott közvetítői szolgáltatására vonatkozik. Ezen szolgáltatások esetében a teljesítési hely az a hely, ahol a közvetített ügylet teljesül (akkor is, ha szolgáltatás kedvezményezettje harmadik államban rendelkezik állandó lakóhellyel – lásd jelenlegi áfa törvény 46.§3) b) pontja).

Ingatlanhoz kapcsolódó szolgáltatások

Az ingatlanhoz kapcsolódó szolgáltatások esetében érvényben marad a régi szabály, mely szerint – a megrendelő személyétől függetlenül – a teljesítés helyét az ingatlan fekvése határozza meg. Azonban a jövő évtől kezdődően az új törvény újabb szolgáltatásokat emel be az ingatlanhoz kapcsolódó szolgáltatások körébe. A jövőben ide tartozik: a kereskedelmi szálláshely bérbeadás, valamint ingatlanhasználatra vonatkozó jogok átengedése is (megj., az adóhatóság értelmezésében 2008. január 1-et követően a kereskedelmi szálláshely szolgáltatások teljesítési helyét már az ingatlan fekvése határozza meg).

Személyszállítás

Az új törvényben külön paragrafus alá kerül a személyszállítás és a termékfuvarozásra vonatkozó szabályozás. Személyszállítás esetén – a jelenlegi rendelkezésnek megfelelően – a teljesítés helye az az útvonal, amelyet a szolgáltatás nyújtása során ténylegesen megtesznek.

Teherfuvarozás

Mint korábban, teherfuvarozásnál továbbra is különbséget kell tenni között, hogy milyen fuvarozásról van szó (belföldi, közösségen belüli, vagy kívüli). Ennek a megkülönböztetésnek azonban csak nem adóalany megrendelők esetében lesz jelentősége, ugyanis adóalanyok között a főszabály lesz alkalmazandó (a megrendelő székhelye és telephelye, függetlenül attól, hogy – a jelenleg érvényes rendelkezésektől eltérően – a vevő a szolgáltatást melyik adószáma alatt veszi igénybe!).

Nem adóalany megrendelők esetén a teljesítési hely a következők szerint alakul:

- belföldi fuvar: megtett útvonal;
- közösségen belüli fuvar: a fuvar indulási helye;
- közösségen kívüli fuvar: megtett útvonal

kulturális, művészeti, tudományos, oktatási, szórakoztatási és sportszolgáltatások, az ezekhez hasonló szolgáltatások és az ezekhez járulékosan kapcsolódó szolgáltatások

Nem változik jövőre az ideai szabály a kulturális, művészeti, tudományos, oktatási, szórakoztatási és sportszolgáltatások, az ezekhez hasonló szolgáltatások és az ezekhez járulékosan kapcsolódó szolgáltatások esetében. Ezen paragrafus alá tartozó szolgáltatásoknál a teljesítési hely továbbra is ott van, ahol a szolgáltatást ténylegesen teljesítik (azonban csak 2010-ben, ugyanis 2011. január 1-től az ilyen szolgáltatások teljesítési helyére vonatkozóan lényegi változások lépnek hatályba).

személy szállításához, illetőleg termék fuvarozásához járulékosan kapcsolódó szolgáltatások;

Az alábbiakban bemutatásra kerülő szolgáltatások teljesítési helyének meghatározása szintén attól függ, hogy a megrendelő adóalany-e vagy sem. Míg adóalanyok esetében a főszabály lesz alkalmazandó, addig a nem adóalany megrendelőknél a következő szolgáltatások teljesítési helyet a szolgáltatás tényleges teljesítésének helye határozza meg:

szakértői értékelés, amely közvetlenül termékre irányul;

- személy szállításához, illetőleg termék fuvarozásához járulékosan kapcsolódó szolgáltatások;
- szakértői értékelés, amely közvetlenül termékre – ide nem értve az ingatlant – irányul;
- terméken – ide nem értve az ingatlant – végzett munka.

terméken végzett munka.

Az új szabályozás főleg a terméken végzett munka adóalanyok közötti számlázása esetében jelenthet könnyebbséget.

*Közlekedési eszközök
rövid távú bérbeadása*

2010. január 1-el külön paragrafusban kerül meghatározásra a közlekedési eszközök rövid távú bérbeadásának áfa törvény szerinti teljesítési helye. Az ilyen szolgáltatások esetében a teljesítési hely az a hely, ahol a közlekedési eszközt – a bérbevevő személyétől függetlenül - ténylegesen birtokba adják. Amennyiben a bérbeadás nem tekinthető rövid időtartalmúnak, a teljesítési helyet – a bérbevevő személyétől függően – főszabály szerint kell megállapítani (megj., nem adóalany bérlők esetében a szabály 2013. január 1-el ismételten módosulni fog).

A törvényi definíció szerint rövid távú bérbeadásnak tekintendő a közlekedési eszköz folyamatos 30 napot meg nem haladó használata (kivéve a vízi közlekedési eszközöket, ahol ez 90 nap).

*Éttermi és
vendéglátóipari
szolgáltatások*

A közlekedési eszközök bérbeadáshoz hasonlóan szintén külön paragrafusban foglalkozik a jövő évi áfa törvény az éttermi és egyéb vendéglátóipari szolgáltatások teljesítési helyével. Ezen szolgáltatások – ide nem értve a Közösségen belüli személyszállítás során a vasúti, vízi vagy légi közlekedési eszközön nyújtott éttermi és vendéglátóipari szolgáltatást – teljesítési helye az a hely, ahol a szolgáltatást ténylegesen teljesítik.

A Közösségen belüli személyszállítás során vasúti, vízi vagy légi közlekedési eszközön nyújtott éttermi és vendéglátóipari szolgáltatások teljesítési helyét a személyszállítás indulási helye határozza meg.

A korábbi évektől eltérően jelenleg a törvény 46.§ 2) bekezdés és a 46.§ 3)a) pont alá tartozó szolgáltatásokra az adóalanyokra és a nem adóalanyokra vonatkozó főszabályt kell alkalmazni, kivéve, ha a megrendelő közösségen kívüli nem adóalany. Esetében a szolgáltatás teljesítési helyét továbbra is lakóhelye, szokásos tartózkodási helye határozza meg (2015. január 1-el a nem adóalany részére nyújtott elektronikus és telekommunikációs szolgáltatások, rádiós és televíziós műsorszolgáltatások teljesítési helye azonban módosulni fog).

Mint azt fentebb már jeleztük, 2010-zel kezdődően a más nevében és javára nyújtott közvetítői szolgáltatások teljesítési helye külön paragrafusban kerül meghatározásra (lásd fentebb).

*Jogok átengedése,
reklámszolgáltatások,
tanácsadás,
elektronikus úton
nyújtott szolgáltatások
(46.§2);
kötelezettségvállalás,
valamely üzleti
tevékenység
abbahagyására ...
(46.§3)a)*

Jelenleg az áfa törvény csak 46.§ 2) és 3) bekezdés alá tartozó szolgáltatások, valamint a közlekedési eszközök bérbeadása esetén teszi lehetővé az élvezeti hely szabály alkalmazását, amennyiben az nem vezet kettős adóztatáshoz vagy adóelkerüléshez. A jövő évi törvenymódosítás azonban jelentősen kiterjeszti az élvezeti hely szerinti adóztatás alá vont szolgáltatások körét is (jelenleg egyébként csak a közlekedési eszközök bérbeadása esetében írja elő külön törvény az élvezeti hely szerinti adóztatást (37/2007 PM rendelet)).

*A szolgáltatás „élvezeti
helyére” vonatkozó
rendelkezés („place of
enjoyment”)*

Az élvezeti hely szabálynak a lényege, hogy amennyiben az adott szolgáltatás áfa törvény szerinti teljesítési helye egyébként harmadik országban (belföldön) lenne, miközben az adott szolgáltatás tényleges igénybevétele belföldön (harmadik országban) történik, akkor az élvezeti hely szabály alapján az áfa törvény belföldön (harmadik országban) teljesült szolgáltatásként kezelheti az adott szolgáltatást.

*Összesítő
nyilatkozattételi
kötelezettség*

Magyarország EU csatlakozásától kezdődően a közösségen belüli termékmozgásokról az adóalanyoknak összesítő nyilatkozattételi kötelezettségük van. A jelenleg érvényben lévő szabályozás szerint ezt csak negyedéves rendszerességgel kellett megtenni (amennyiben az időszakban volt közösségi ügylet) és kizárólag a termékértékesítésekről.

2010. január 1-től kezdődően az összesítő nyilatkozattételi kötelezettséget az adóalanyra egyébként vonatkozó bevallási gyakoriság alapján kell teljesíteni (vagyis a havi bevalló adóalanyoknak az összesítő nyilatkozatot a jövő évtől kezdődően havonta kell benyújtani). Azonban a bevallás gyakoriságától függetlenül, ha az adott negyedéven belül a közösségen belüli termékértékesítésből származó ellenérték meghaladja a 100 ezer EUR-nak megfelelő összeget, akkor az adóalanyoknak az összesítő nyilatkozat tekintetében át kell térnie havi gyakoriságra (azaz a negyedéves áfa bevalló havonta nyújtja be az összesítő nyilatkozatot).

A jövő évtől érvénybe lépő másik változás, hogy már nem csak a közösségi termékügyletekről kell benyújtani az összesítő nyilatkozatot, hanem a közösségi partnereknek nyújtott és tőlük igénybe vett szolgáltatásokról is. S mivel az összesítő nyilatkozatban nyilatkozni kell a partnerünk és saját közösségi adószámunkról is, így – a korábbi évektől eltérően – a közösségen belüli szolgáltatásnyújtáshoz, illetve igénybevételhez is közösségi adószámmal kell rendelkezni. A közösségi adószám igénylése 3-4 hétig is eltarthat, azért célszerű annak beszerzéséről – amennyiben arra a jövő év elejétől szükség van – időben gondoskodni.

*Külföldön
nyilvántartásba vett
adóalanyok adó-
visszatérítési kérelme*

A korábbi évekhez képest szintén jelentősen átalakul a külföldön nyilvántartásba vett adóalanyok áfa visszatérítési gyakorlata is. Ez idáig az adóalanyoknak a visszaigénylési kérelmüket a visszatérítés tagállamának adóhatóságához kellett benyújtania papíralapon legkésőbb a naptári évet követő év június 30-ig, jövőre azonban – kivéve a harmadik országban székhellyel, telephellyel rendelkező adóalanyokat - a kérelmet elektronikus úton, a székhely szerinti tagállam adóhatóságához kell beküldeni, és a naptári évet követő év szeptember 30-ig (aki ezt majd továbbítja a visszatérítésben érintett külföldi hatósághoz).

A fentiekén kívül a jövő évtől kezdődően még további kisebb törvényváltozással is számolni kell. Azonban ezekről majd következő hírlevelünkben adunk további tájékoztatást. A törvénytervezet megtalálható egyébként a Pénzügyminisztérium honlapján.

Ha bármilyen kérdés merül fel Hírlevelünkben tárgyalt témával kapcsolatban, készséggel állunk szíves rendelkezésére.

Szmicsek Sándor
adópartner
Mazars Kft.
1074 Budapest, Rákóczi út 70-72.
+36-1-429-30-10
s.szmicsek@mazars.hu

Megjegyzés: A Hírlevelünkben található információk csupán tájékoztatásul szolgálnak. Ezek az információk nem helyettesítik a szakmai tanácsadást, és nem szolgálnak bármely döntés vagy cselekmény alapjául a tanácsadójaival való előzetes konzultáció nélkül.